

«Ұлы Отан соғысы жылдары қаза тапқандар» мемориалы, 1975 жыл, тақырыбында мультимедиялық дәріс

Кіріспе

Сәлемдесу

Қайырлы күн, құрметті тыңдаушылар! Бүгін біз Ұлы Отан соғысы жылдарында қаза тапқан батырларға арналған маңызды тарихи ескерткіш туралы әңгімелейміз. Қостанайдағы «Ұлы Отан соғысы жылдары қаза тапқандар» мемориалы Жеңіс саябағында орнатылды және көптеген жылдар бойы Отан қорғаушылардың ерлігіне деген ұрпақтарының алғысының символы болып табылады.

Тақырыптың өзектілігі

Тарих жады ұлттық бірегейлікті қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Ұлы Отан соғысы оқиғаларына арналған мемориалдар ата-бабаларымыздың ерлігін еске түсіріп қана қоймай, жастарды патриоттық тәрбиелеудің маңызды элементі болып табылады. Бұл дәрісте біз мемориалдың орнатылу тарихын, оның архитектуралық ерекшеліктерін және қоғам үшін маңыздылығын егжей-тегжейлі қарастырамыз.

1. Тарихи контекст

Ұлы Отан соғысы және оның салдары

Ұлы Отан соғысы (1941-1945) миллиондаған адамдардың өмірін қиды, бұл еліміздің тағдыры мен тарихында өшпес із қалдырды. Қостанай тұрғындарының Жеңіске қосқан үлесі айтарлықтай болды-мындаған ерлер мен әйелдер майданға аттанды, олардың көпшілігі оралмады. Олардың ерлігі туралы естелік ғасырлар бойы ұмытылмауы керек.

Жеңіс саябағын және алғашқы ескерткішті орнату (1968)

1968 жылы Жеңіс саябағында Ұлы Отан соғысында қаза болған жауынгерлерге арналған ескерткіш-мемориал салтанатты түрде ашылды. Оны жергілікті мүсіншілер Леонид Прокопьевич пен Муза Александровна Белоусовтар сомдады. Сол күні Мәңгілік алау жағылды.

Атақты ескерткіштің авторлары туралы олардың қызы Наталья Полтава былайша есіне алады. Ол үлкен тарихтың куәгері: Наталья Леонидовна бала кезінде қостанайлықтардың сүйікті ескерткіштерінің бірі қалай жасалғанын өз көзімен көрген

«— Ата-анам сарбаздың бейнесін кездейсоқ тапты", - деп жалғастырады Наталья. - Автомат керек болған, олар полицияға барып, құрмет тақтасында Виталий Грушницкийдің суретін көрді. Ол сол кезде жас қызметкер болған, соғысқа қатыспаған, бірақ ол ата-анамды бірден баурап алған. Оны суретке түсірген кезде мен ешқашан шеберханада болған жоқпын. Ата-анам мені шақырмады, бірақ олар жағдайдың қалай жүріп жатқанын айтты. Біз Грушницкиймен әкем жоқ кезде ғана таныстық. Сарбаз жұмыстан кейін суретке түскенін, шаршағанын, жиі ұйқысы келгенін айтты. Оның лавр бұтағын ұстап тұрған қолын байлап қоюға тура келді, өйткені оған оны бірнеше сағат бойы ұстап тұру қиын болды.»

Мүсіншілер бірге сарбаздарды жасағандай, фигураның артындағы қабырғадағы сөздерді де бірге таңдады. Наталья Потава қазірде Роберт Рождественскийдің «Реквием» өлеңіндегі жолдарды оқиды: «Люди! Покуда сердца стучатся, — помните! Какою ценой завоевано счастье, — пожалуйста, помните!». 1975 жылы мемориал қайта жөнделді (майданда қаза тапқан Қостанай тұрғындарының есімдері жазылған тақталар қосылды). Кейін жөндеу жұмыстары жүргізілді, қабырғаға батырлардың жаңа есімдері қосылды.

2. Мемориалдың сипаттамасы

Архитектуралық ерекшеліктері

1975 жылы мемориал қайта жөнделді. Ол өзінің келбетін бірнеше рет өзгерткеніне қарамастан, ескерткіш әлі де жеңістің басты символы болып қала береді. Композицияның негізгі элементі -оң қолында автомат, сол қолындағы лавр бұтағын жоғары көтерген жауынгердің асқақ бейнесі:

Фигураның биіктігі – 7 м 40 см.

- Төмен түсірген оң қолында автомат, сол қолындағы лавр бұтағын жоғары көтерген жауынгердің асқақ бейнесін көрсетеді.
- Лавр жеңіс пен татулықтың, демек, соғыстың аяқталғанының нышаны.
- Мүсін жоғары сапалы цементтен, мәрмәр үгіндісі, дюралюминийден жасалып, гранит тақталармен қапталған үш сатылы тұғырға орнатылған.

Жауынгер мүсінінің артқы жағында соғыста қаза тапқан қостанайлық жауынгерлердің аты-жөні жазылған мәрмәр тақталар орнатылған мемориалды қабырға орналасқан.

Ұзындығы -18 м, ені - 5 м.

Жеңімпаз жауынгер мүсінінің алдында мәңгілік алау орналасқан. Алаңға тас төселген.

3. Ескерткішті қайта құру және сақтау

1975: қайтыс болғандардың аты жазылған тақталарды қосу

1975 жылы мемориал қайта жөнделді, майданда қаза тапқан Қостанай тұрғындарының есімдері жазылған тақталар қосылды. Кейін жөндеу жұмыстары жүргізілді, қабырғаға батырлардың жаңа есімдері қосылды.

Бұл жауынгерлердің туыстары мен ұрпақтарына жақындарының есімдерін көруге мүмкіндік берді.

2014 жыл: жөндеу жұмыстары және Жад қабырғасын жаңарту

2014 жылы жөндеу жұмыстары жүргізілді, қабырғаға батырлардың жаңа есімдері қосылды. Мұндай жұмыстар ескерткішті жақсы жағдайда ұстауға және оның тарихи құндылығын жаңа ұрпаққа жеткізуге көмектеседі.

Тарихи ескерткіштерді реставрациялаудың маңыздылығы

Неліктен тарихи ескерткіштерді реставрациялау үнемі жүргізіледі және оның маңызы неде?

Тарихи ескерткіштерді реставрациялау бірнеше маңызды себептерге байланысты жүзеге асырылады:

1. **Тарихи жадты сақтау** – Ескерткіштер тарихқа үлес қосқан оқиғалар мен адамдарды еске түсіретін өткеннің материалдық дәлелі болып табылады. Уақтылы реставрациялау жұмыстарын жүргізбесе олар сыртқы келбеті мен маңыздылығын жоғалтуы мүмкін.
2. **Объектілерді физикалық сақтау** – Уақыт, ауа-райы және басқа да сыртқы факторлар материалдардың бұзылуына әкеледі. Жөндеу және реставрациялау ескерткіштің жойылуына жол бермей, оның қызмет ету мерзімін ұзартуға мүмкіндік береді.

3. **Ақпаратты жаңарту және толықтыру** – 1975 және 2014 жылдардағы реставрациялау жұмыстары көрсеткендей, уақыт өте келе ескерткіштерді толықтыруды қажет ететін жаңа деректер пайда болуы мүмкін, мысалы, бұрын мемориалға енгізілмеген батырлардың есімдерін қосу.
4. **Эстетикалық және мәдени құндылық** – Ескерткіштер сәулет және мәдени мұраның бөлігі болып табылады, қалаларды безендіреді және олардың ерекше атмосферасын сақтайды. Оларды жаңарту қоғамдық кеңістікті тартымды етеді.
5. **Жас ұрпақты тәрбиелеу** – Ескерткіштерді сақтау тарихи білімді жаңа ұрпаққа беруге, өткенге және Ұлттық жадқа құрмет етуге ықпал етеді.

Мемориалдарды сақтау-бұл жай ғана құрмет емес, сонымен қатар жадты келесі ұрпаққа беру тәсілі. Мұндай нысандардың жойылуы маңызды тарихи дәлелдердің жоғалуына әкеп соғады.

4. Қоғамға әсері

Жастарды патриоттық тәрбиелеу

Ұлы Отан соғысы мемориалдары жастардың патриоттық санасын қалыптастыруда шешуші рөл атқарады. Олар әлемнің құндылығын және өткенді есте сақтаудың маңыздылығын түсінуге көмектеседі.

Естелік іс-шаралар өткізу

Жыл сайын мемориалда Жеңіс күніне арналған салтанатты іс-шаралар өткізіледі. Ардагерлер, мектеп оқушылары, билік өкілдері және қала тұрғындары қаза тапқан жауынгерлерді еске алу үшін жиналады.

Қоғамның тарихи мұраны сақтауға қатысуы

Еріктілер мен қоғамдық ұйымдар мемориалды абаттандыру жұмыстарын жүргізеді, еске алу шараларын ұйымдастырады, аумақты күтеді. Бұл тарихи мұраны сақтаудағы жауапкершіліктің маңыздылығын көрсетеді.

Қорытынды

Дәріс қорытындысы

Біз «Ұлы Отан соғысы жылдары қаза тапқандар» мемориалын орнату және қайта құру тарихын, оның сәулеттік ерекшеліктері мен қоғам үшін маңыздылығын қарастырдық. Бұл ескерткіш бізге ұмытылмайтын ерлікті еске салады.

Талқылау

Сіздің мемориал туралы пікіріңіз, оның маңыздылығы туралы не айтасыз?
Тарихи жадты сақтау жұмысын қалай жақсартуға болады деп ойлайсыз?

Жадты сақтауға шақыру

Тарихты есте сақтау-ұлттық бірегейлікті сақтау. Соғыс трагедиялары ешқашан қайталанбауы үшін өткенімізді келесі ұрпаққа жеткізу қашанда маңызды.

ЭТО
СОКРАЩЕННАЯ КОПИЯ
КАРТОГРАФИЧЕСКОГО
СОСТАВА

СТАНА
КАТА
ИЛИ
ИЛИ

ВОИНАМ-КУСТАНАЙСКИМ ПОГИБШИМ В ГОДЫ
ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ 1941-1945
УЛИЦА СТАНДИИ СОЛДАТ ИЛИ ИЛИ ИЛИ
КАЗА ТАИРИИ ВОСТАВАННИИ ЖАНУАРИИ

СТ. СТАНДИИ СОЛДАТ ИЛИ ИЛИ ИЛИ
ИЛИ ИЛИ ИЛИ ИЛИ ИЛИ

ОТАН ҮШІН ӨМІРІН ҚИҒАҢДАР

ОНИ ДОҒЫБЫН ЗАЩИЩАЯ РОДИНУ

...ҚУТҚАРЫҒАН
ӘЛЕМ-ҰМЫТҚАЙДА,
...И РОМНИТ
МИР СПАСЕННЫЙ...

